

eFakture

Specijalni dodatak časopisa **PC Press #299**

eFakture

Dan D za e-fakture

U PC#286 smo pisali o e-fakturama, novom sistemu fakturisanja za isporučenu robu i izvršene usluge, kod koga će se računi slati kroz centralni sistem nazvan SEF. **Sada je došlo vreme za aktiviranje ovog sistema, koji će od 1. juna biti obavezan za slanje faktura državnim firmama**, od 1. jula biće obavezno primanje njihovih faktura, a od početka sledeće godine SEF će skladištiti fakture svih firmi koje se nalaze u sistemu PDV. Da li smo spremni za ovu veliku promenu?

Dejan Ristanović

Fakta je veoma važan dokument u poslovanju firme. Kada firma isporučuje neku robu ili uslugu, dužna je da ispostavi i fakturu (koristi se i termini račun i račun-otpremnica, kada se faktura šalje uz robu), na kojoj će se videti elementi te transakcije, dakle imena firmi, opis robe odnosno usluge, cena, eventualni popusti, porez, datum prometa... Fakta postaje deo knjigovodstvene evidencije obe strane koje su učestvovali u transakciji i na osnovu nje nastaje poreska obaveza po kojoj

firme uplaćuju PDV ili traže povraćaj PDV-a.

Fakture i SEF

Do sada je faktura ispisivana na papiru i dostavljana poštom, pri čemu duplikat ostaje u arhivi prodavca. Zakonom je propisano koje elemente fakta mora da sadrži, ali njena forma nije propisana, dakle firma je pravi prema sopstvenim estetskim kriterijumima. Fakta je zvanični dokument koji se obavezno čuva najmanje 10 godina, u skladu sa rokovima predviđenim zakonom.

U novije vreme je slanje poštom postalo neracionalno, pa se faktura, obično u PDF formatu, šalje elektronskom poštom. Podaci o fakturi se unoše u poslovni softver, najčešće prekucavanjem podataka, što je podložno greškama. Moguće je i slanje fakture u formatu koji će „razumeti“ primaočev poslovni softver, ali se javlja problem međusobne kompatibilnosti poslovnih programa raznih firmi

– fakturisanje je (bilo) „privatni posao“ koji se obavlja između prodavca i kupca.

Kao rešenje ovog problema osmišljen je „centralni informacioni posrednik“ nad kojim će država imati kontrolu, pa na taj način nadležni organi imaju precizan uvid u svaku izdatu i primljenu fakturu. Taj posrednik je nazvan Sistem elektronskih faktura (SEF), javno dostupan servis preko koga će svaki

Kako će biti 1. juna kad počne puna primena? Biće to veoma toplo leto...

subjekt moći da pošalje fakturu drugom subjektu, pri čemu se ta faktura čuva u SEF-u. Fakture se šalju u propisanom XML formatu UBL 2.1. Slanje faktura preko SEF-a biće obavezno za firme uključene u sistem PDV-a i opcionalno za privredne subjekte koji nisu obveznici PDV-a. Slanje elektronskih faktura državnim firmama biće obavezno od 1. juna, dakle biće aktivno kada budete čitali ovaj tekst. Od 1. jula državne firme će slati fakture kroz SEF, a od početka sledeće godine ta obaveza će obuhvatiti sve račune firmi u PDV sistemu.

Korišćenje sistema biće besplatno, ali firma svakako ima trošak da prilagodi svoj poslovni softver komunikaciji preko ovog servisa. Te izmene su komplikovane i nadovezuju se na

Proizvođači softvera su u velikom poslu, neki ga nazivaju i agonijom, jer nije lako rastumačiti i realizovati sve zahteve. Neki od zahteva se menjaju na dnevnom nivou

Sistem elektronskih faktura (SEF) je javno dostupan servis preko koga će svaki privredni subjekt moći da pošalje fakturu drugom subjektu, pri čemu se ta faktura čuva u SEF-u. Fakture se šalju u propisanom XML formatu UBL 2.1

promene koje su bile potrebno zbog fiskalizacije, koja je stupila na snagu prvih dana maja. Proizvođači softvera su u velikom poslu, neki ga nazivaju i agonijom, jer nije lako rastumačiti i realizovati sve zahteve, a neki od njih se menjaju na dnevnom nivou. Dokle smo, dakle, stigli?

Razvoj i promene

Čitav sistem elektronskog fakturisanja je dobro zamišljen, ali su se tokom realizacije pojavili veoma ozbiljni problemi. Ključni razlog je u tome što nije bilo dovoljno konsultacija sa privrednicima, pa je napravljen niz konceptualnih problema koje sada nije lako rešiti. Javna rasprava je bila kratka i formalna, pa nije bilo načina da se na vreme ukaže na mnogobrojne nedorečenosti. Dobro je što je postojao (i postoji) demo sistem namenjen razvoju softvera, na kome se može sve isprobati pre aktiviranja, ali je u njemu stalno nešto menjano, što je pravilo probleme. Sve do 1. januara 2022, kada je

bio rok za aktiviranje projekta, javno je bio raspoloživ pogrešan format koji ne odgovara UBL 2.1 standardu, pa su i primjeri bili pogrešni. Tada je rok pomeren na 1. maj, a dosta već urađenog posla je moglo samo da se bací.

Dokumentacija je tokom čitavog procesa predstavljala veliki problem. Najveći deo uopšte nije bio preveden, a i opisi su bili nejasni pa su programeri morali da metodom probe i greške tragaju za ispravnim formatima – dobijete poruku Invalid XML a onda sami tragajte za greškom u ogromnom XML fajlu. Nedavno se pojavio validator XML-a, pa je barem taj posao olakšan. Sistem i dalje šalje poruke na engleskom, što programerima možda i nije problem, ali su knjigovođe zbunjene.

Velike firme imaju ozbiljne probleme pri primeni novog sistema, pa su počele da šalju svoja interna uputstva kako im treba slati fakture. Recimo, jedno javno preduzeće zahteva da u polju napomena na e-fakturi piše e-mail

adresa referenta poslovne jedinice kojoj šaljete fakturu, pošto ugrađen sistem adresiranja očito nije dovoljan. Veliki problem su tenderi na kojima je precizno specificirano šta se i kako fakturiše (nazivi, šifre, jedinice mere), a novi sistem to ne dozvoljava.

E-faktura i fiskalni račun

Možda najveća zbrka nastaje kombinovanjem e-fakture i novih fiskalnih računa. Logično bi bilo da povezivanje bude automatsko: maloprodaja izda račun u radnji, a sistem odmah taj račun povezuje sa e-fakтуром i šalje je. Tako je i trebalo da bude, ali se „negde usput“ sve promenilo i sada su stvari komplikovane. Recimo da državna firma kupi nešto u maloprodaji. Dobiće fiskalni račun sa svojim PIB-om, ali za plaćanje je potrebna e-faktura koju prodavac po zakonu **ne** sme da izda. Zato je promenjen pravilnik i propisano da će maloprodajni objekat izdati fiskalni račun budžetskoj firmi, da će budžetska firma onda tražiti od maloprodaje e-fakturu u kojoj će biti naveden broj fiskalnog računa, ali će kao prilog slati izjavu budžetskog korisnika da nije koristio PDV po fiskalnom računu. Budžetska firma onda prihvata e-fakturu, a maloprodaja stornira originalni fiskalni račun. Dakle, u jednom trenutku postoje dva validna dokumenta koja se odnose na istu transakciju, što je protivzakonito, a pojavljuje se i problem zaokruživanja čitave transakcije – šta ako, recimo, budžetska firma odbije e-fakturu?

Za kraj ćemo reći da je 1. maja čitav sistem bio nespreman za rad, dolazilo je do svakodnevnih „iskakanja“ a mnoge stvari su menjane na dnevnom nivou. Kako će biti nakon 1. juna kad počne puna primena? Biće to veoma toplo leto...

Fakture „na daljinu“

Novi „elektronski vetrovi“ guraju elektronsku razmenu faktura, dokumenata i potpisivanje dokumenata na daljinu. Kako ovaj proces vide kompanije Inception i Halcom

✉ Jovan Gruber, Inception i Aleksandar Spremić, Halcom

Prethodnih 10 godina pojedine inovativne IT firme pokušavale su u Srbiji da urade nešto što je država uradila za nepunu godinu dana – omasovljavanje korišćenja elektronske razmene faktura, ali i posledično kompletну digitalizaciju poslovanja državne uprave i privatnog sektora. Svaka čast!

Naravno, svaka promena, pogotovo velika, koliko god imala dobrih dugoročnih efekata, nailazi na brojne izazove tokom implementacije i sprovođenja u delo. Ovog puta nije bilo klasičnog otpora, što znači da su svi budući učesnici u procesu pokušavali da daju predloge i usmerenja kako bi centralni sistem za razmenu elektronskih faktura bio što bolji i kako bi pokrio sve neophodne aspekte poslovanja. Danas, nekoliko nedelja nakon puštanja sistema u produkciju, vide se nedostaci, tj. stvari koje je potrebno još doraditi, neki od nas su ih otkrili na teži način – u praksi, ali ono što je dobro jeste to da se promene dešavaju jako brzo, jer su neophodne.

S druge strane, iz ponude softvera već se izdvajaju određena rešenja kao dobra i ne tako dobra. Kao i u svakom drugom aspektu poslovanja, dobri proizvodi ne dobijaju tu „titulu“ na početku, već nakon godina korišćenja. Vreme će pokazati.

Uspeh samo uz partnerstva
Kompanija **Halcom ad** Beograd je, kao jedan od pionira i lidera u digitalnom poslovanju, čija rešenja za digitalno bankarstvo koristi više od **100.000 preduzeća** u Srbiji, uložio dosta naporu i energije da u prethodnih 10 godina edukuje tržište da je digitalizacija neophodna i neizbežna, a posebno u svetu elektronskih plaćanja i fakture. U svetu elektronskog bankarstva i plaćanja uspeh je već dokazan, ali bio je potreban maksimalan fokus, istrajnost, ali i posvećenost klijentima.

Od januara 2022. Halcom je uspostavio stratešku saradnju s preduzećem **Inception**, sa ciljem da se celokupnoj bazi već zadovoljnih korisnika ponude nova rešenja za elektronsko poslovanje. Ovo partnerstvo je

prirodan korak, jer je obe kompanije registrovalo Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija i to za različite usluge od poverenja, s naglaskom na elektronski potpis i elektronsku dostavu. Inception je u septembru 2021. postao prvi i za sada jedini ponuđač usluge od poverenja, registrovan od države, za vršenje sigurne razmene elektronskih dokumenata – kvalifikovana elektronska dostava.

Servis **ePismonoša** (www.epismonosa.rs) na kojem je Inception radio prethodnih godina postao je veoma popularan kako za mala i srednja preduzeća, tako i za velike kompanije i javna preduzeća. **ePismonoša** objedinjuje celu paletu modula i servisa za **elektronske fakture**, registrovanu i **kvalifikovanu elektronsku dostavu**, elektronske evidencije – **eDelovodnik** i **ePisarnica** i elektronska arhiva.

Da partnerstva nisu samo za dva člana, pokazali su i mnogi drugi partnerski ugovori koje je Inception uspostavio. Ključni faktor uspeha bila je mreža kroz koju se platforma

ePismonoša nudi korisnicima, pa su ugovori uspostavljeni s brojnim **bankama**, sa **JP Poštata Srbije** i s preduzećem **Teklekom Srbija**, za elektronsku dostavu. Ovakav ekosistem je mogući i pokazuje da uspeh leži u zadovoljnim korisnicima, a zadovoljstvo korisnika ne može da bude zasluga samo jedne firme već celokupnog partnerskog ekosistema, gde svako ima svoje zaduženje i mesto.

ePismonoša – platforma za elektronsko poslovanje i komunikaciju

U ovom trenutku nekoliko desetina hiljada pravnih lica šalje i prima elektronske fakture kroz sisteme **Halcom-a** i **Inception-a**. Ovo je zaista impozantan broj za početak korišćenja, ali je naš cilj da se baza korisnika proširi na više od 100.000 zadovoljnih preduzeća u Srbiji. To je zaista ambiciozan cilj, a da bi se on ostvario, pored ekosistema partnera, bilo je potrebno mnogo više – da se ekspertiza stečena godinama ugradи u jedan servis, ali ne samo za elektronske fakture već za ceo set alata i servisa

koji su zakonom podržani, a koji pomažu preduzećima da posluju efikasnije.

eFakture

eFakture, kao modul u okviru *ePismonoša* platforme, omogućava korisnicima unikatni servis i izbor brojnih funkcionalnosti, u zavisnosti od potreba. Na prvom mestu, po informacijama od korisnika, izdvojile su se dve naizgled nespojive stvari – lakoća početka korišćenja i **dobro korisničko iskustvo**, ali i jako **napredni servisi**, kao što su upravljanje procesima odobrenja ulaznih i izlaznih faktura, praćenje realizacije ugovora, raspodele ulaznih faktura po mestu troška, evidencije PDV-a i sl.

Servis je koncipiran tako da se može početi koristiti samostalno, definisanjem profila poslovnog korisnika, podešavanjem osnovnih parametara sistema i unosom ključa generisanog na centralnom sistemu elektronskih faktura. Naravno, *Inception* s partnerima nudi i usluge implementacije *ePismonoša* servisa, pa se za napredne korisnike najčešće rade integracije s jednim ili više sistema, kao što su EPR, CRM, DMS, *ePisarnica* ili slični sistemi, ili pak posebna prilagođavanja

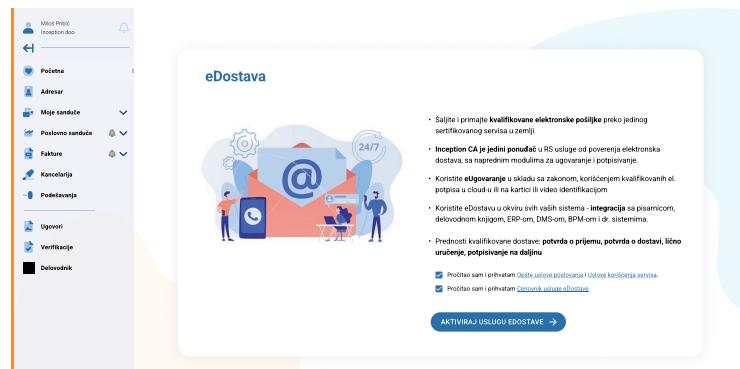
procesa, kao i drugih elemenata sistema.

U ovom trenutku postoje implementacije s nekoliko desetina procesa i nekoliko stotina ljudi koji učestvuju u samom procesu prijema i slanja faktura, ali je u praksi mnogo veći broj preduzeća koja koriste elektronske fakture u osnovnom obliku, uz druge povezane sisteme i servise u okviru *ePismonoša* platforme.

eDostava

ePismonoša je jedini proizvod koji objedinjuje eFakture i **akreditovano elektronsku dostavu** od nadležnog ministarstva. U moru rešenja koja nude elektronsku dostavu, ovo se pokazalo kao dobitna kombinacija, jer je iskustvo korisnika u fokusu i jer iza servisa stoji, s jedne strane, država, a s druge, ekosistem partnera.

Elektronska dostava omogućava korisnicima, učesnicima u razmeni, ne samo da sigurno razmenjuju dokumenta, s potvrdama o dostavi koje bez veštačenja mogu da koriste na sudu ili u okviru upravnog postupka, nego i zbog naprednih servisa, kao što su udaljeno ugovaranje – *eUgovaranje*. U praksi to znači da preduzeća, banke i druge institucije mogu

uspostavljati ugovorni odnos s drugom stranom (ili drugim stranama) gde se cela razmena dokumenata vrši kroz akreditovano rešenje, a potpisivanje dokumenata je moguće sa **svim kvalifikovanim elektronskim potpisima na kartici, ali i svim potpisima u cloud-u**.

Banke, osiguranja i lizing kuće odmah su prepoznali sve prednosti ovakvog servisa i već sada je u toku nekoliko implementacija koje će ugledati u narednim nedeljama svetlo dana, olakšati ugovaranje na daljinu, ali i mnoge aspekte komunikacije između učesnika. Korisničko iskustvo nam je opet bilo na prvom mestu, pa potpisnici uopšte ne moraju biti registrovani na sistemu da bi koristili servise i potpisivali dokumenta, što znači da je vreme za potpisivanje ugovora svedeno na nekoliko sekundi.

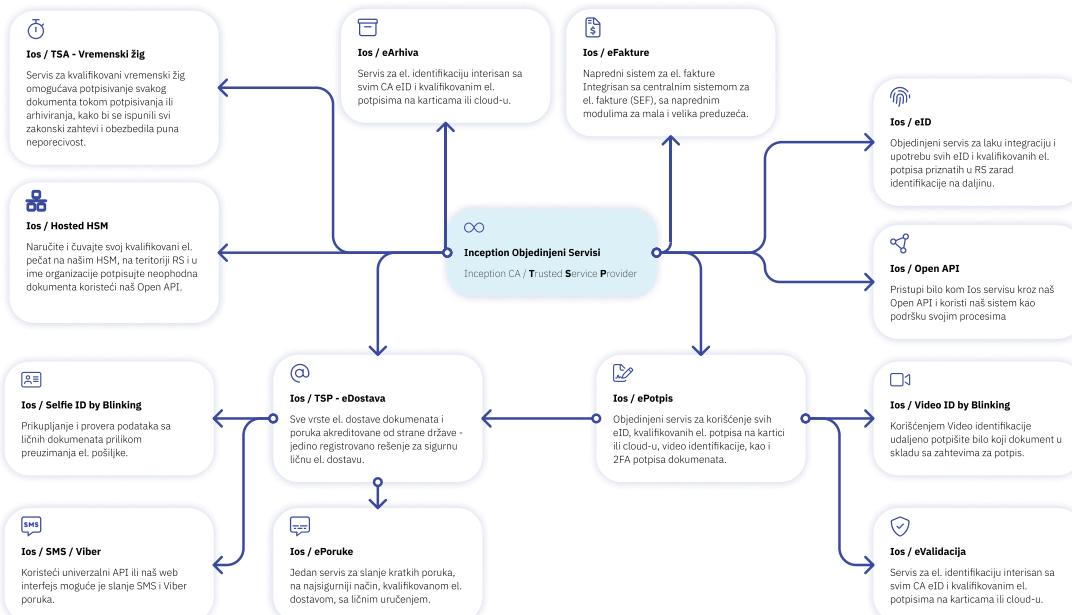
eKancelarija, eArhiva i drugi servisi

Još nekoliko servisa i inovativnih pristupa, u okviru platforme *ePismonoša*, bili su vrlo bitni za uspeh na tržištu. *eDelovodnik* i druge knjige evidencija, kao i ekspertiza u arhivskom poslovanju, pokazali su se kao bitan faktor u pomaganju klijentima u procesima usklađivanja i digitalizacije poslovanja, ali i iskustvo u elektronskoj arhivi. Za razliku od drugih rešenja i servisa, *Inception* na platformi *ePismonoša* nudi korisnicima izbor da li će dokumenta čuvati u *online arhivi* ili će arhiva biti na serverima korisnika. Na ovaj način, korisnici koji žele da fajlove čuvaju kod sebe, na svojoj infrastrukturi (hibridno), to mogu lako da urade, a korisnici koji nemaju uslova za ovakav pristup mogu fajlove čuvati u *ePismonoša cloud-u eArhivi*. Već sada su iskustva veoma pozitivna iz obe grupe korisnika.

Po meri korisnika

Budućnost će sigurno doneti i mnoge druge funkcionalnosti i servise, ali je jedno sigurno, pred nama je veoma dugačak put, na koji smo **fokusirani**, a to je da akreditovanim rešenjima u okviru *ePismonoša* platforme ponudimo korisnicima superiorno iskustvo, s mogućnostima i fleksibilnošću da podrži bilo koji oblik poslovanja. Ekosistem partnera *ePismonoša* platforme je nešto lepo što nas sve čeka i što će biti na raspolaganju svima. Srećno u novim digitalnim vodama.

→ inception.rs
→ halcom.rs

Ko je Kala consulting

Najpre da se predstavimo. Kala consulting je osnovana 1. januara 2005, najpre kao agencija, od pre pet godina kao društvo sa ograničenom odgovornošću, a **digitalizacijom podataka koji se razmenjuju u lancima snabdevanja započeli smo pre šest godina**

Zoran Đurđević

Danas smo mi EDI (Electronic Data Interchange) provajderi najpoznatijih firmi na srpskom tržištu, kao što su Mercator, Coca Cola, Delhaize, Nelt, Tehnomanija... i da ne nabrajam više, pošto je spisak prilično dugačak, a plašim se da nekoga izostavim.

Gde su tu elektronske fakture

Putem EDI razmene, naši korisnici uz pomoć naših servisa razmenjuju narudž-

benice, otpremnice, prijeme, račune, povrate, stanja zaliha, logističke naloge za prijem i otpremu, prognoze prodaje... Elektronske fakture su samo jedan podskup dokumenata koje razmenjujemo.

Ako me pitate da li postoje razlike između EDI kanala i sistema eFakura – postoje. Osnovna razlika je u tome što se putem eFakura razmena odvija između kompanija i države, odnosno b2g (kompanije prema državi), g2b (država prema kompanijama) i g2g (državne kompanije prema državnim kompanijama). Kod EDI kanala razmena se odvija direktno između kompanija bez posredovanja države b2b.

Takođe, kod eFakura ne postoji masa podataka koji se koriste u EDI razmeni, kao što su: GLN – Global Location

Number koji je u EDI-ju osnova za rutiranje podataka, nema GTIN-ova (Global Trade Identification Number), odnosno bar-kodova koji su jedinstveni u celom svetu. Podaci o proizvodima, ako se prenose, jesu interne šifre proizvoda i usluga, što je krajnje nepouzdan podatak. Takođe, fale razni vezni dokumenti, datumi i neke druge informacije koje su u EDI razmeni standardne.

Šta će biti s kompanijama koje već razmenjuju fakture EDI kanalom

Daleko od toga da želim da kritikujem sistem eFakura, mislim da je to dobra inicijativa koja daje mnogo mogućnosti za uvođenje reda u finansijsko poslovanje države. Međutim, kompanije koje su već uvele razmenu prilagodile su elektron-

sku fakturu svojim potrebama. Njihovi partneri koji su poslijao ili primaoci tih faktura takođe su prilagodili svoje elektronske dokumente. U softverima su urađena određena prilagođavanja i ne tako retko kompletan poslovni sistem je prilagođen digitalizovanom poslovanju. Konkretno, uzmimo na primer Mercator S za koji mi radimo EDI providing. Razmena podataka kreće od narudžbenice koju Mercator S šalje svojim dobavljačima. Na osnovu te narudžbenice kreiraju se elektronske otpremnice koje dobavljač šalje Mercator-u S. Na osnovu tih otpremnica pravi se potvrda prijema u prodavnicama ili DS centrima i taj proces traje par minuta. Potvrda prijema se šalje dobavljaču i na osnovu nje nastaje faktura. Sva dokumenta su povezana. Nema više slanja

pogrešne robe, nema prijema nenaručene robe, nema grešaka u fakturisanim proizvodima i količinama. Jedina greška koja se može desiti jeste da nije primenjena specijalna cena neke akcije. Sravnjivanje stanja u likvidaturi s partnerima traje nekoliko dana, i ažurno je na nivou meseca, a do sada je taj posao za prethodnu godinu trajao mesecima. Kod sistema eFakturna nema svih veznih dokumenata, nema GTIN-ova...

Da li je ovo korak unazad za kompanije koje su već uvele EDI

Na tržištu postoji mantra kako su EDI i eFakturna dve različite stvari. Ovu priču poturaju oni koji misle da se od razmene eFakturna brzo obogate. Razvili su jedan jednostavan servis za razmenu dokumenata i jedan jedini oblik XML UBL 2.1 tip prilagođen srpskom standardu. Svi koji hoće da rade s njima moraju sami ili sa svojim ERP provajderima da pripreme takav dokument i pošalju njima, da bi ga oni prosledili državi. To vam je kao da vi pripremite sve dokumente, dođete do Ministarstva finansija i tamo vas čeka portir koji kaže: „Daj to

dokumente potrebama naših korisnika, kako ostale tako i elektronske fakture!

Prvo smo se konsultovali s Ministarstvom finansija i Naledom i dobili uveravanja da sve ono što postoji standardno u XML UBL 2.1 dokumentu može da postoji i u traženom Srpskom standardu, a da centralni server neće te podatke gledati i da mu ne smetaju. Na taj način mi smo spojili ono što traži država i ostavili sve specifične podatke koji su potrebni za EDI razmenu, „i vuk sit i ovce na broju“. Na taj način uvođenje eFakturna neće biti korak unazad za firme koje već imaju EDI razmenu. Mogu da nastave sa optimizacijom svojih poslovnih procesa, dokumenti im neće predstavljati problem.

Osnovna razlika između nas i ostalih informacionih posrednika jeste u tome što su kod njih svi dokumenti isti, a kod nas se dokumenti razlikuju od korisnika do korisnika, a država tu razliku i ne primećuje.

Šta vas još odlikuje

Razlika je u tome što korisnik ne mora da napravi već pominjani Srpski standard dokumenata. Može nam dati

diti OCR dokumenta, i napraviti XML UBL 2.1 u potrebnom standardu. Čak ćemo i proveriti svaki dokument pre slanja na centralni server i vratiti ga korisniku ako nije ispravan.

Za one koji uopšte nemaju ERP softver obezbedili smo portal. Kroz ovaj portal možete razmenjivati fakture, ali i narudžbenice i sve ostale dokumente

mo besplatno! U DMS sistemu možemo čuvati samo XML-ove, ili samo PDF-ove, ili i jedno i drugo. Cene DMS-a zavise od zauzetosti prostora.

Šta imate da nam kažete za kraj

Pored standardne razmene dokumenata, svojim korisnicima omogućavamo i dodatne

koje sam pominjao u tekstu, možete prikäčiti razna prateća dokumenta. Praktično ste dobili mini-ERP softver. I to je velika razlika između našeg servisa i portala koje nudi država ili neki drugi posrednici.

Mi pratimo sve promene koje se dese na ulaznim ili izlaznim dokumentima naših korisnika i obaveštavamo ih o tome.

funkcije koje optimizuju lanc snabdevanja. Recimo, možete slati naloge za prijem i otpremu vašim 3PL provajderima elektronskim putem. Možete uvesti kontrolu zaliha vaše robe kod vaših kupaca i njima upravljati tako što ćete na vreme i u optimalnim količinama raditi njihovu nadopunu. Ovaj proces se naziva *Vendor Managed Inventory - VMI*. Ili obrnuto, kao što za Tehnomaniju prikupljamo podatke o stanju zaliha kod njihovih dobavljača. Ako nešto nema u Tehnomanijinoj prodavnici, ne ma problema, postoji *online* informacija da li ima kod BOSH-a, Beka... Takođe, možemo raditi prognozu prodaje na osnovu razmenjenih podataka. U stvari, danas je *Kala consulting* lider na tržištu Zapadnog Balkana u oblasti digitalne transformacije u lancima snabdevanja (*Supply Chain Management*). Pre mesec dana završili smo prvu fazu projekta „pametne fabrike“ u fabrici stolica Čajavec. Prema rečima nemačke agencije GIZ, ovo je prvi projekat Industrije 4.0 u regionu, a u pripremi su još dva takva, ali o tome možemo neki drugi put.

→ [Kala.rs](#)

Za one koji uopšte nemaju ERP softver obezbedili smo sopstveni portal. Kroz ovaj portal možete razmenjivati fakture, ali i narudžbenice i sve ostale dokumente. Praktično ste dobili mini-ERP softver

meni, ja ću uneti taj dokument unutra“. Vi kažete: „Hvala lepo“, a on: „Nemam ja ništa od hvala, to mora da se plati“. Onda se svi s pravom pitaju zašto uopšte da radimo preko „portira“, odnosno preko informacionog posrednika, kada to mogu da radim sam, besplatno, ili preko ERP provajdera kome sam već (debelo) platilo da mi napravi XML?

A šta vi to različito nudite?

Mi smo samo nastavili da radimo ono što radimo već godinama, prilagođavamo elektronske

XML u UBL formatu drugačije složen, može to biti i neki drugi XML format, kao što je Oagis, ili EDIFAKT, možemo raditi sa txh, csv, Excel tabelama, pa čak i sa PDF-om. To znači da se ERP programeri ne moraju mučiti s razvojem, ne moraju stalno raditi izmene softvera, a korisnici ne moraju skupo da plaćaju programiranje. Izvezite dokument iz softvera kako god znate i umete, a ako vam je to problem, jednostavno umešto da odštampate fakturu na štampaču, uradite to u PDF i pošaljite nama. Mi ćemo ura-

štiti načina razmene dokumenata, i tu smo se prilagodili potrebama i mogućnostima korisnika. S nama možete raditi razmenu putem SFTP, AS2, API, Web protoka, mejla. Komunikaciju s državom prepustite nama.

U vezi sa elektronskom arhivom treba da razjasnimo stvari. Kod nas je arhiva ono što se nalazi u digitalnoj formi u softveru za upravljanje dokumentima, tj. *Document Management* sistemu – DMS, sve ostalo je obično čuvanje dokumenata. Mi čuvanje dokumenata radi-

mts eFakture prvi korak ka digitalizaciji poslovanja

Prelazak na poslovanje putem mts eFakture za mnoga preduzeća biće ujedno i početak procesa digitalizacije. Za razliku od tradicionalnog načina slanja (npr. štampani ili PDF format), eFaktura zapravo predstavlja **elektronski zapis fakture koji se izdaje, prima, obrađuje i arhivira isključivo elektronskim putem**, u skladu s propisanim formatom i standardom

Kako je predviđeno zakonskom regulativom i držeći korak sa svetskim trendovima, mts je u saradnji s partnerskom kompanijom obezbedio poslovno rešenje za eFakture zasnovano na Banqup-u, inovativnoj digitalnoj platformi koja pripada najvećoj integrisanoj evropskoj mreži za fakturisanje i koja preduzetnicima omogućava da izuzetno lako i jednostavno upravljaju digitalnom administracijom i fakturisanjem.

Ova platforma omogućava bezbedno kreiranje, razmenu i arhiviranje faktura putem računara, pametnog telefona ili tableta, i dostupna je na mobilnim uređajima s Android i iOS operativnim sistemima. Pored toga što čuva i sva nefinansijska dokumenta preduzetnika, ona pruža jasniji pregled poslovne administracije i donosi uštede u vremenu.

Kako mts eFakture olakšavaju poslovanje?

Pre svega, usluga mts eFakture znatno ubrzava ceo proces, budući da je potrebno samo 60 sekundi za kreiranje tačne prodajne fakture. Korisnicima je olakšano praćenje statusa roka plaćanja koje se odvija u realnom vremenu, uz brz pregled faktura koje dospevaju ili kasne.

Bezbednost je uvek od ključnog značaja, tako da je na raspolaganju i bezbedno arhiviranje svih finansijskih dokumenata koja se čuvaju putem ove platforme 24/7 zahvaljujući digitalnoj arhivi. Primanje i upravljanje ulaznim fakturama, u posebnom odeljku „Obaveze“, korisnicima omogućava rad s ulaznim fakturama uz mnoštvo obezbeđenih funkcionalnosti (ulaz fakture u sistem putem API veze, delegirane mejl adrese, prevlačenjem i optičkim očitavanjem fakture uz mogućnost

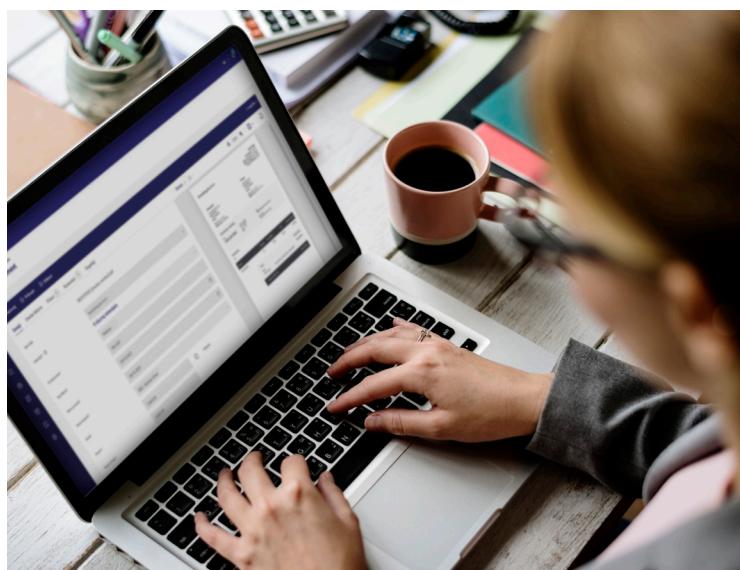
prihvatanja, odbijanja, čuvanja, brisanja i izmene fakturna).

Obezbeđen je, takođe, i pregled svih kupaca i dobavljača, odnosno njihov unos iz postojećih šifarnika, ručno ili automatsko kreiranje prilikom pristizanja dokumenata. U posebnom odeljku „Dokumenta“ omogućeno je čuvanje svih dokumenata koja nisu fakture ili knjižna odobrenja. Na ovaj način, znatno je olakšan pregled kompletne nefinansijske dokumentacije.

Koje su prednosti mts eFakture?

Prelazak na elektronsko fakturisanje je neminovan proces kako za javni, tako i za privatni sektor. Upravo mts eFakture, kao inovativno, jednostavno i pouzdano rešenje nudi optimalan način za prelazak na digitalno računovodstvo, znatno olakšavajući upravljanje finansijama nekog preduzeća.

Kanali za slanje putem eFakture – Korisnicima su ponuđeni različiti kanali za slanje fakture – putem mejla, kroz Banqup platformu i kroz državni sistem elektronskih faktura. Naime, Banqup prepoznaće da li primalac fakture ima otvoren nalog na državnom sistemu eFakura (SEF) i, ukoliko je to slučaj, automatski će prosljeđivati fakture u sistem.

PRIVATNI POSLOVNI

mts | OBLACI

PRIJAVA SE | KORISNIČKA ZONA | KONTAKT

Početna Zašto Cloud? Izaberite servise

eFakture

Upravljaljite svojom digitalnom administracijom i fakturisanjem sa lakoćom i na jednom mestu. Uvodjenjem elektronskih računa učinite troškove njihovog štampanja i isporuke. Na raspolaganju vam je paket koji možete besplatno da koristite tokom promotivnog perioda. [Pogledajte ponudu komercijalnih paketa](#)

PROMOTIVNI PAKET **Testirajte besplatno** *Test period traje do 30.06.2022. [+ DODAJ U KORPU](#)

BANQUP PROMO PAKET	
NEOGRAĐENIC BROJ KORISNIČKIH NALOGA	✓
BROJ DOKUMENATA	2000 mesečno
MOBILNA APLIKACIJA	✓
PRIJEM FAKTURA	✓
DIGITALIZACIJA FAKTURA UZ OCR SOFTVER (OPTICKO PREPOZNAVANJE ZNAKOVA)	✓
KREIRANJE IZLAZNIH FAKTURA	✓
SLANJE FAKTURA	✓
VEZA SA SISTEMOM E-FAKTURA	✓
DOC CENTAR - ODELJAK ZA RAZMENU DOKUMENATA	✓

Kanali za prijem faktura

– Sve ulazne fakture se nalaze na jednom mestu, nezavisno od formata u kom su poslate. Fakture koje nisu dostavljene u digitalnom formatu (poslate poštom ili u PDF ili .jpg formatu) mogu lako da se uvežu u Banqup platformu, odnosno platforma omogućava digitalno automatsko očitavanje dokumenta (OCR – Optical Character Recognition) i pretvaranje fakture u digitalni format.

Olakšana i pregledna administracija – Platforma je intuitivna, laka za korišćenje i nudi pregledan status svih obaveza i potraživanja. Ilustracije radi, u sekciji „Podešavanja“, na jednom mestu, korisnici sami

mogu da upravljaju katalogom proizvoda, podešavaju izgled fakture, definišu ili promene broj računa koji žele da bude prikazan na fakturama, definišu odobrenje ulaznih faktura od određenih dobavljača, dodelje različita ovlašćenja korisnicima unutar kompanije, definišu kada da dobiju obaveštenja o dospeću faktura, a dostupne su i druge funkcionalnosti. Zahvaljujući naprednom sistemu izveštavanja, taj proces se može podešavati u skladu s potrebama korisnika.

Veza s računovodom – Ovo digitalno rešenje unapređuje i pojednostavljuje komunikaciju s računovodom, tako što mu se putem mejla automatski prosljeđuju sve prihvaćene fakture, čime se znatno štedi vreme i olakšava komunikacija. Istovremeno, računovođi se višestruko pojednostavljuje komunikacija ka njegovim klijentima ukoliko koristi ovo rešenje.

Mobilna aplikacija – Korišćenje Banqup aplikacije na mobilnim uređajima, bez obzira na operativni sistem, čini ovo rešenje svojevrsnom „kancelarijom u džepu“, pošto korisnik pristupa svojim fakturama i time ostvaruje potpunu kontrolu nad svojim finansijama u svakom trenutku, gde god da se nalazi.

Dostupnost – Banqup je korisnicima dostupan 24/7, 365 dana u godini.

Uvek dostupna usluga

Usluga mts eFakture dostupna je poslovnim korisnicima na već dobro poznatoj adresi www.obaci.rs, na jedinstvenom mts cloud portalu. Korisnicima je omogućeno da putem tog portala samostalno kupuju usluge, uz jednostavan pregled i potpunu kontrolu. U toku je promotivna ponuda, do kraja juna, do kada korisnici imaju priliku da besplatno otvore neograničen broj naloga i obrade do 2.000 pojedinačnih dokumenata.

Digitalizacija će čitav poslovni proces učiniti mnogo jednostavnijim i pametnijim. Na korisnicima je da izaberu softver provajdera za digitalnu administraciju koji će im pojednostaviti obradu faktura i ponuditi automatski finansijski pregled. Prelazak na digitalnu administraciju jeste prava odluka za sve korisnike koji žele da uštede vreme, kao i da besprekorno i bezbedno obavljaju sve administrativne procese. Usluga mts eFakture, zasnovana na Banqup platformi, predstavlja upravo takvo rešenje koje će im omogućiti siguran iskorak u proces digitalne transformacije.

→ www.obaci.rs

Pun potencijal e-faktura leži u digitalizaciji procesa likvidacije faktura!

Primena Zakona o elektronskom fakturisanju, koji je donet u aprilu 2021, polako se približava svom cilju. U BE-terni, firmi koja se bavi implementacijom ERP rešenja, uložili smo u poslednje vreme puno energije u promene koje su potrebne kako bi elektronske fakture kod naših klijenata zaživele ne samo na papiru već i u svakodnevnom poslovanju!

Dejan Blatnik, Regional Sales Manager, Marg i Marko Divnić, Teamlead Dynamics NAV, Be-terna

izlazne fakture naših klijenata koji koriste Microsoft Dynamics ERP rešenja su od maja 2022. krenule da se generišu u propisanom XML UBL 2.1. standardu za elektronske fakture, a njihovo slanje kupcima putem povezivanja na centralni Sisetem za elektronske fakture koji je pod kontrolom države (SEF) je automatizovan.

Pozitivni efekti slanja izlaznih fakturna preko e-sefa

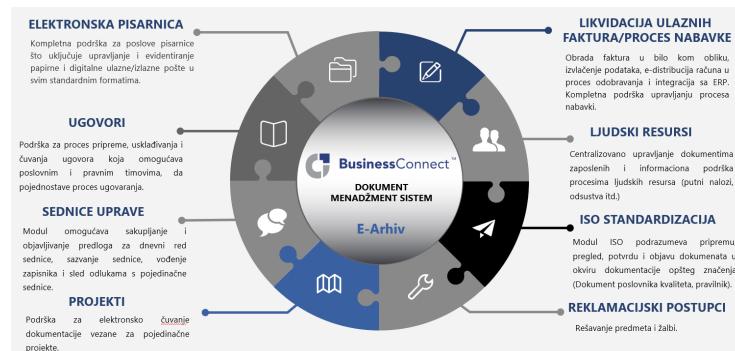
Za nas koji implementiramo ERP rešenja, uvođenje e-fakture i proces automatskog slanja faktura iz Microsoft ERP rešenja u SEF tek je prva faza projekta koja našim klijentima, pored usklađenosti s regulativom, donosi mnogo drugih poslovnih koristi. Više nema štampanja izlaznih faktura, kovertiranja, slanja poštom, arhiviranja faktura u papirnom obliku i traženja informacija po raznim fasciklama. Dodatne uštede se odnose na smanjenje materijalnih i drugih troškova u odnosu na sve prethodno navedeno, a posebno je potrebno naglasiti i doprinos ekološkom standardu (čuvanju prirode).

Po našem mišljenju, druga faza (puna primena spomenutog projekta), koja uključuje u SEF pored subjekta privatnog sektora da primi i čuva elek-

tronski izdatu fakturu od strane javnog ili privatnog sektora, donosi najveću racionalizaciju procesa i optimizaciju troškova sa uključivanjem razmene elektronskih faktura u celom privatnom sektoru, ali i na strani primaoca elektronskih faktura, a ne samo izdavaoca.

ne donosi veliki broj promena u samoj organizaciji, dok odobravanje ulaznih faktura na strani primaoca donosi mnogo veće izazove u samu poslovanje, kao i bolju optimizaciju rada – osim ako niste jedan od onih koji su odlučili da elektronski generisane ulazne XML ili vizuelizovane

fakture. Zamislite samo koliki put je potrebno da pređe svaka ulazna fakturna u okviru jedne kompanije i koliko vremena je potrebno da se svaka od tih faktura odobri, ako prolazi kroz ceo proces ručno. Iako se preuzimanjem ulazne e-fakture iz SEF-a ona nalazi u ERP sistemu, tradicionalan proces odobravanja fakture nije u njemu. Kompanija BE-terna nudi integraciju Microsoft-ovog ERP rešenja sa DMS (Document Management System) sistemom BusinessConnect koji omogućava potpuno digitalizovan proces odobravanja ulaznih faktura i tako spaja potrebne DMS funkcionalnosti sa ERP sistemom koje tradicionalno nisu zamišljene da ih jedan ERP sistem podržava, a ovde je prisutna i činjenica da osobe koje uglavnom odobravaju fakture vrlo retko koriste ERP sistem.

BusinessConnect moduli za digitalizaciju poslovanja

Najveći potencijal za racionalizaciju procesa i optimizaciju troškova očekuje se tek uz punu primenu projekta razmene e-fakture

Kompanije koje se bave implementacijom ERP rešenja će sličnim mehanizmom, kao kod implementacije slanja e-fakture, omogućiti i preuzimanje ulaznih faktura dobavljača putem integracije na SEF. Međutim, potrebno je naglasiti da proces izdavanja izlaznih faktura, gledajući s organizacionog aspekta,

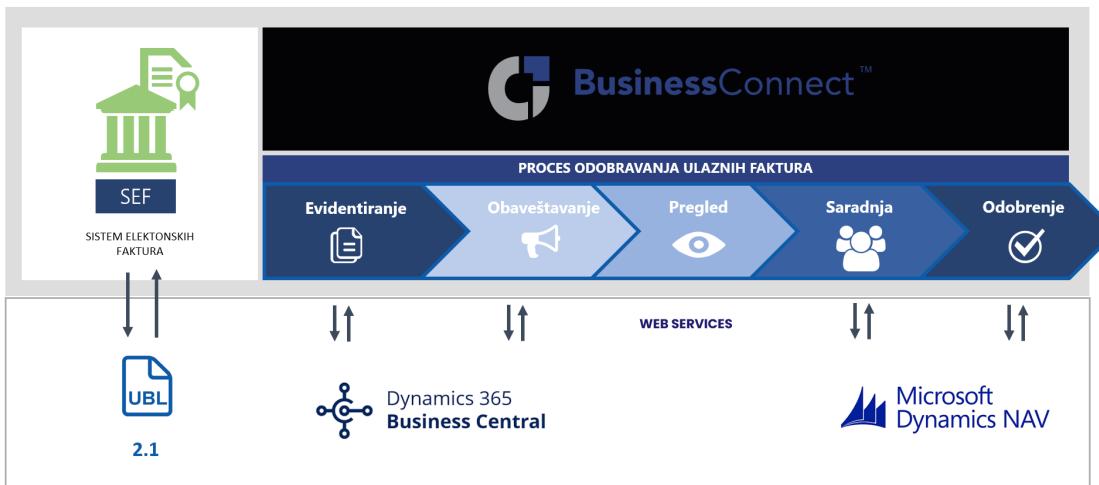
PDF fakture štampati iz ERP sistema nakon primanja istih i na taj način nastavili ručno potvrđivanje ulaznih faktura, kao što su do sad navikli.

Ključ je u digitalizaciji procesa na strani primaoca faktura

Da bi kompanije mogele da iskoriste pun potencijal i sve pozitivne efekte primene elektronske razmene faktura, potrebno je da definišu kako da digitalizuju i proces likvidacije

Digitalni proces likvidacije prilagođen vašim potrebama

DMS sistem BusinessConnect omogućava preuzimanje (ERP, SEF, e-mail, scan, drag&drop) i likvidaciju svih ulaznih faktura u preduzeće, kako domaćih tako i stranih. Preuzimanje podataka je centralizovano, a sama likvidacija faktura može biti distribuirana po odeljenjima uzastopno ili paralelno – u zavisnosti od vaših internih pravila, tipa fak-

Povezivanje Microsoft ERP rešenja i BusinessConnect rešenja za digitalizaciju poslovanja

ture i slično. Takođe, prethodno pomenuto ne mora da se radi iz kancelarije, s obzirom na to da DMS sistem omogućava mobilnu podršku zaposlenom u procesu likvidacije. Važno je naglasiti da sistem omogućava konfiguraciju svih specifičnosti poslovanja.

Besprekorna integracija DMS i ERP sistema

Pri likvidaciji faktura, možete da povežete ulaznu fakturu s postojećim dokumentima iz ERP sistema, poput porudžbine koja vam omogućava da brzo uporedite dogovorenog i poručeno sa onim što je isporučeno. Dodatno, moguće je definisati mesto i nosioce troška s korišćenjem ključeva za automatsko deljenje troškova po pozicijama troškova i tako svaku ulaznu fakturu blagovremeno pripremiti za knjiženje.

Automatizujmo što se može automatizovati

S obzirom na to da se sinhronizacija podataka između

BusinessConnect i Microsoft ERP programa vrši u realnom vremenu, dodatna vrednost je mogućnost automatizacije likvidacije ulaznih faktura bez potrebe odobravanja od zaposlenih. Iznosi na ulaznim fakturama koji odgovaraju porudžbenicama u ERP sistemu se mogu, uz prethodnu automatsku kontrolu za prveravanje duplikata, odobravati automatski bez nepotrebnog angažovanja zaposlenih.

Nakon odobrenja (ručnog ili automatskog) faktura, podaci o fakturi se mogu zabeležiti u ERP sistemu za plaćanje računa i na kraju platiti. Status računa se sa ERP sistemom sinhronizuje dvosmerno u realnom vremenu, a elektronska arhiva ulaznih faktura dostupna je preko integracije sa SEF sistemom ili putem integracije na BusinessConnect e-arhivu, gde se nalaze i svi drugi dokumenti poslovanja (ugovori, ulazna i izlazna pošta i dokumentacija vezana za ljudske resurse).

Digitalizacija poslovnih procesa

Centralizovan sistem BusinessConnect za likvidaciju elektronskih faktura, zajedno s Microsoft ERP sistemom, omogućava nam automatsko evidentiranje ulaznih računa u knjigu ulaznih i izlaznih faktura, automatsko otpremanje

tacijom koji sa standardnim modulima pruža podršku za 40.000 krajnjih korisnika u raznim industrijskim i javnoj nabavci, omogućavajući poslovanje bez papira, digitalizaciju procesa i sigurno elektronsko čuvanje dokumenata u skladu s propisima EU. Pored ostalih pogodnosti, BusinessConnect omogućava korisnicima potpuno elektronsko poslovanje i povezivanje procesa, bez obzira na izvor, kanal komunikacije ili format dokumenta.

Zaključak

„Naši postojeći i novi potencijalni klijenti od nas očekuju holistički pristup, dobro razumevanje mogućnosti optimizacije i poboljšanja u poslovanju uz digitalizaciju poslovanja, kao i pomoć kod usklađenosti sa zakonskom regulativom. Zakon o elektronskom fakturisanju je još jedan od projekata

Živoslav Damnjanović,
Sales Director
Srbija

podataka (nema više potrebe za OCR podacima), obaveštavanje učesnika u procesu odobravanja putem e-mail-a s linkom na dokument, upozorenje o duplikatu fakture kako bi se sprečila dupla naplata fakture, mogućnost povezivanja na druge finansijske dokumente (na primer, porudžbine), pregled dokumenata, raspodelu troškova fakture, komentaranje, odobrenje ili odbijanje i vraćanje fakture izdavaocu fakture i, naravno, konačno plaćanje fakture, ako je prošla kroz ceo proces likvidacije.

gde se zahteva traženje sinergije sa adekvatnim rešenjima naših partnera od poverenja kako bi na taj način naš klijent imao pristup jednom sveobuhvatnom rešenju“ – izjavio je Živoslav Damnjanović, Sales Director Srbija.

„Partnerstvo s kompanijom BE-terna nam je od strateške važnosti jer nam omogućava da dajemo dodatnu vrednost Microsoft rešenjima, i na taj način omogućavamo kako našim klijentima, tako i klijentima našeg partnera, sigurniji i brži put do cilja sa zrelim i dobro povezanim rešenjima“ – rekao je Dejan Blatnik, regionalni direktor prodaje u kompaniji Marg. → www.be-terna.com/sr

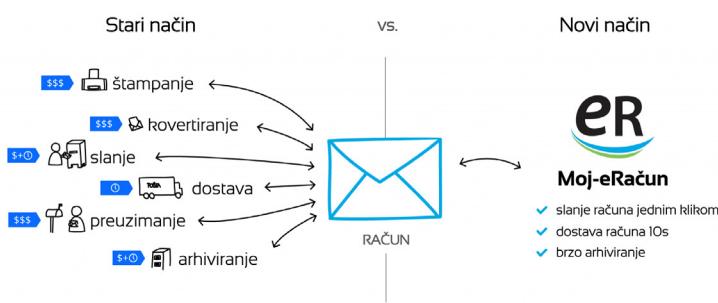

Primer koraka u procesu odobravanja ulazne fakture

DMS sistem BusinessConnect za likvidaciju ulaznih faktura
BusinessConnect je dokazan sistem za upravljanje dokumen-

Kakve promene donose e-fakture (eRačuni) poslovnoj i društvenoj zajednici

Promena bilo kog poslovnog procesa unutar kompanije **ume da bude kompleksan i zahtevan poduhvat i uglavnom otvara brojna pitanja i dileme.** Prošle godine je donet Zakon o elektronskom fakturisanju koji obavezuje sve pravne subjekte da umesto dosadašnjih papirnih faktura pređu na elektronske fakture

- ne morate ih štampati;
- ne morate ih kovertirati;
- ne morate ih slati poštom;
- ne morate ih arhivirati u papirnom obliku;
- jednostavno pretraživanje u elektronskoj bazi;
- smanjena mogućnost greške prilikom izrade;
- bolja kontrola;
- stepen uspešnosti dostave je preko 99 odsto.

iz godine u godinu povećava, te se sve veći broj država uključuje u sistem elektronskog fakturisanja.

Grčka je procenila da će uvođenjem e-fakture povećati naplatu poreza za tri milijarde evra, dok će privredi smanjiti troškove za skoro jednu milijardu. Poslovna praksa u Hrvatskoj je pokazala da su troškovi firmi niži za 350 miliona evra godišnje, dok je u Poljskoj izmerena čak i ušteda vremena izrade fakture, pa je tako skraćeno sa 30 na tri minute. (Izvor podataka: NALED)

Ova zakonska obaveza otvorila je brojne nedoumice u poslovnoj zajednici, ali zapravo u pitanju je sistem koji se koristi već dugi niz godina u svim razvijenim zemljama i koji je napravio znatne uštede kako za poslovnu zajednicu, tako i za društveno okruženje u kojem ona posluje. Prema pomenutom zakonu, primena elektronskog fakturisanja primjenjivaće se fazno.

U trenutku pisanja ovog teksta, prvi rok (1. maj 2022) za primenu elektronskog fakturisanja već je otpočeo, a odnosi se na sve poslovne subjekte koji vrše fakturisanje prema javnom sektoru.

Šta je elektronska faktura (eFakturna)?

Efakturna je elektronski oblik papirne fakture i predstavlja zahtev za isplatu koji se evidentira, obrađuje i čuva u elektronskom obliku, tj. digitalnom formatu. Novi sistem preko kojeg se evidentiraju sve elek-

tronske fakture u privredi se naziva SEF – Sistem elektronskih faktura i njime upravlja Ministarstvo finansija. Ovu finansijsku ispravu moguće je kreirati direktno putem SEF-a ili preko informacionog posrednika koji će u ime izdavaoca u potpunosti preuzeti dalji proces slanja i kontrole „elektronskog puta“ kreirane eFakture.

Kako izgleda elektronska faktura?

Iako su brojni poslovni subjekti mislili da već koriste sistem elektronskog fakturisanja tako što šalju PDF fakture putem mejla, to ipak nije slučaj. Elektronska faktura mora da sadrži dva ključna elementa koji je čine autentičnom zakonskom ispravom:

- XML strukturu i
- PDF strukturu.

Prednosti elektronskog fakturisanja u poslovnim procesima

- brza i jednostavna izrada elektronskim putem;

Podizanje ekološkog standarda u svakodnevnom poslovanju

73.000 listova A4 papira
= 1 stablo bora

Elektronsko fakturisanje izbacuje iz upotrebe korišćenje papira i na taj način predstavlja deo društveno odgovornog poslovanja svake kompanije. Efakture na ovaj način doprinose:

- razvijanju svesti u okviru privrede o značaju zaštite životne sredine;
- promociji digitalizacije poslovanja;
- podsticanju promovisanja održivog razvoja;
- podsticanju poštovanja ekoloških principa.

Direktan efekat na životnu sredinu možete izračunati putem EKO kalkulatora uštede.

E-fakture u brojkama

Na godišnjem nivou se širom sveta kreira više od 500 milijardi faktura. Od toga je 60 milijardi kreirano elektronskim putem, a ovaj trend se

Račun broj: 1234

Datum izdavanja računa: 24.3.2022.
Datum raspodjele plaćanja: 8.4.2022.
Datum prenosa dobara i usluga: 24.3.2022.
Identifikaciona oznaka Doprna Putni
Račun: 1234

Prezime:
Test 123
Bilježna Adresa: Čarnojevićeva 99a, 11070 Novi Beograd
PB: 987654322
MB: 87654321

#	Sifra	Naziv	JM	Kel	Cena	Popust	Imes
1	123	test	kom	1	1.000,00	0,00	1.000,00
			(ukupno (RSĐ))				1.000,00
			POV (RSĐ)				200,00
			Uspoređeno za uplatu (RSĐ):				1.200,00

Moj-eRačun kao pouzdan partner u digitalizaciji vašeg poslovanja

Kompanija Moj-eRačun trenutno sarađuje s više od 2000 klijenata koji su prešli na novi sistem e-fakturna. Portfolio njihovih klijenata pokriva širok spektar, od mikropreduzeća do velikih klijenata kao što su Elektroprivreda Srbije, Srbija-sume, Srbijavode, Dunav auto, Siemens Srbija.

→ www.moj-eracun.rs/cms/